

کارگاه آموزشی

طراحی تدریس (Lesson Planning)

جبار اسلامی پور

(لیسانس برق - فوق لیسانس برنامه ریزی درسی)

دبیرخانه کشوری برق مستقر در استان کردستان

۱۳۹۵

منظور از تدریس؟

تدریس هنر است.

• هنر است ← خلاقیت

تدریس علم است.

• علم است ← اصول و قواعد

• لذا تدریس ،

• خلاقیت در به کارگیری هنرمندانه اصول علمی مبتنی بر نظریات یادگیری .

منظور از تدریس؟

- مبانی علمی هنر تدریس

- گیج (نظریه پرداز مشهور حوزه یادگیری) : منظور من از تدریس

عبارت است از: هر فعالیتی از جانب یک فرد که به منظور تسهیل

یادگیری فرد دیگری انجام می پذیرد.

ویژگی های تدریس

- الف- وجود تعامل بین معلم و یادگیرندگان .
- ب- فعالیت بر اساس اهداف معین و از پیش تعیین شده .
- ج- طراحی منظم با توجه به موقعیت و امکانات .
- د- ایجاد فرصت و تسهیل یادگیری .
- لذا :
- تدریس فعالیتی است پیچیده که مستلزم آمادگی دقیق و طراحی هدف ها و فعالیت هاست.

طراحی تدریس

- **طراحی تدریس :** این امکان را فراهم می کند که معلم یک تدریس پویا، هدفمند، روان و دارای آهنگ و ریتمی مشخص داشته باشد.
- **طراحی تدریس :** این امکان را فراهم می کند که معلم بداند: تدریس را از کجا شروع کرده به کجا، چگونه و با چه آهنگی حرکت می کند.

فرآیند طراحی تدریس؟

- **فرآیند طراحی تدریس** مجموعه فعالیت هایی است ، که معلم در جهت تعیین اهداف ، محتوا ، زمان ، روش ها ، مواد و وسایل مورد استفاده در تدریس خود انجام می دهد.
- این طراحی می تواند بر اساس ساعت ، روز ، هفته انجام شود . به علاوه طراحی بلند مدت برنامه ی تدریس را در طول یک دوره ، نیم سال و سال تحت پوشش قرار می دهد .

فرآورده طراحی تدریس؟

طرح درس

- نقشه راه است
- برنامه ای برای نواختن آهنگ تدریس

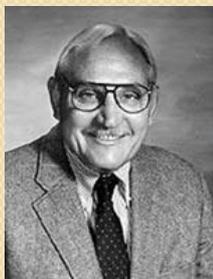
پیشینه طرح درس

- طرح درس برای نخستین بار در سال ۱۹۱۸ توسط "فرانکلین بوبیت" مطرح شد و لزوم استفاده از سازماندهی در امر **تدریس - یادگیری** مورد تأکید قرار گرفت.

- طرح درس به شکل امروزی آن، در سال ۱۹۵۰ به وسیله روان شناس برجسته امر تعلیم و تربیت "بنجامین . اس . بلوم **bloom**" شکل گرفت .

- در سال ۱۹۶۲ "رابرت گلایزر **Robert Glaser**" نظرات تکمیلی خود را در راستای دیدگاه های بلوم مطرح کرد که تا به امروز نیز مدنظر برنامه ریزان و هدف گذاران آموزشی و دست اندرکاران امور آموزشی در سطح جهان بوده است.

انواع طرح درس

طرح درس کلی (سالانه)

طرح درس روزانه

طرح درس سالانه چیست؟

- طرح درس سالانه یا طرح درس کلی عبارت است: از این که محتوای یک ماده درسی بر اساس هدف و برای یک سال تحصیلی ، به مراحل و قدم های مناسب و مشخص تقسیم شود .

طرح درس روزانه چیست؟

- طرح درس روزانه برنامه ای است مدون و سنجیده که معلم، قبل از تدریس، برای یک جلسه درس تهیه می کند.
- در واقع پیش بینی مجموعه فعالیت‌هایی است که معلم برای تدریس در یک جلسه درس تدارک می بیند.
- در طرح درس فعالیت‌های ضروری و مهم آموزشی به ترتیب و در زمان‌های مشخص تنظیم می شود.
- تدوین طرح درس برای مدرسان تازه کار و دانشجویان تا حدودی وقت گیر و مشکل است و به تدریج و پس از کسب تجربه تهیه آن آسان تر خواهد بود.

مزایای استفاده از طرح درس

- مهم ترین و اثربخش ترین مزیت داشتن طرح درس روزانه، **مدیریت تدریس** است.
- داشتن طرح درس موجب می شود که معلم به مدیریت و تنظیم زمان تدریس بپردازد و از ایجاد بی نظمی در فرآیند تدریس جلوگیری کند.
- طرح درس موجب می شود که معلم فعالیت های ضروری تدریس - یادگیری را به ترتیب و یکی پس از دیگری در مراحل و زمان های مشخص و به شیوه های منطقی پیش ببرد و نتایج حاصل آن را برای تدریس در مراحل بعدی آموزش مورد استفاده قرار دهد.
- **طرح درس به معلم کمک می کند تا پیش بینی های لازم را برای تهیه وسایل آموزشی و رسانه ها، سوالات و... به عمل آورد.**

مراحل طراحی تدریس

- برای تهیه و تدوین طرح درس روزانه لازم است مراحل طی شود که در ادامه به این مراحل خواهیم پرداخت:

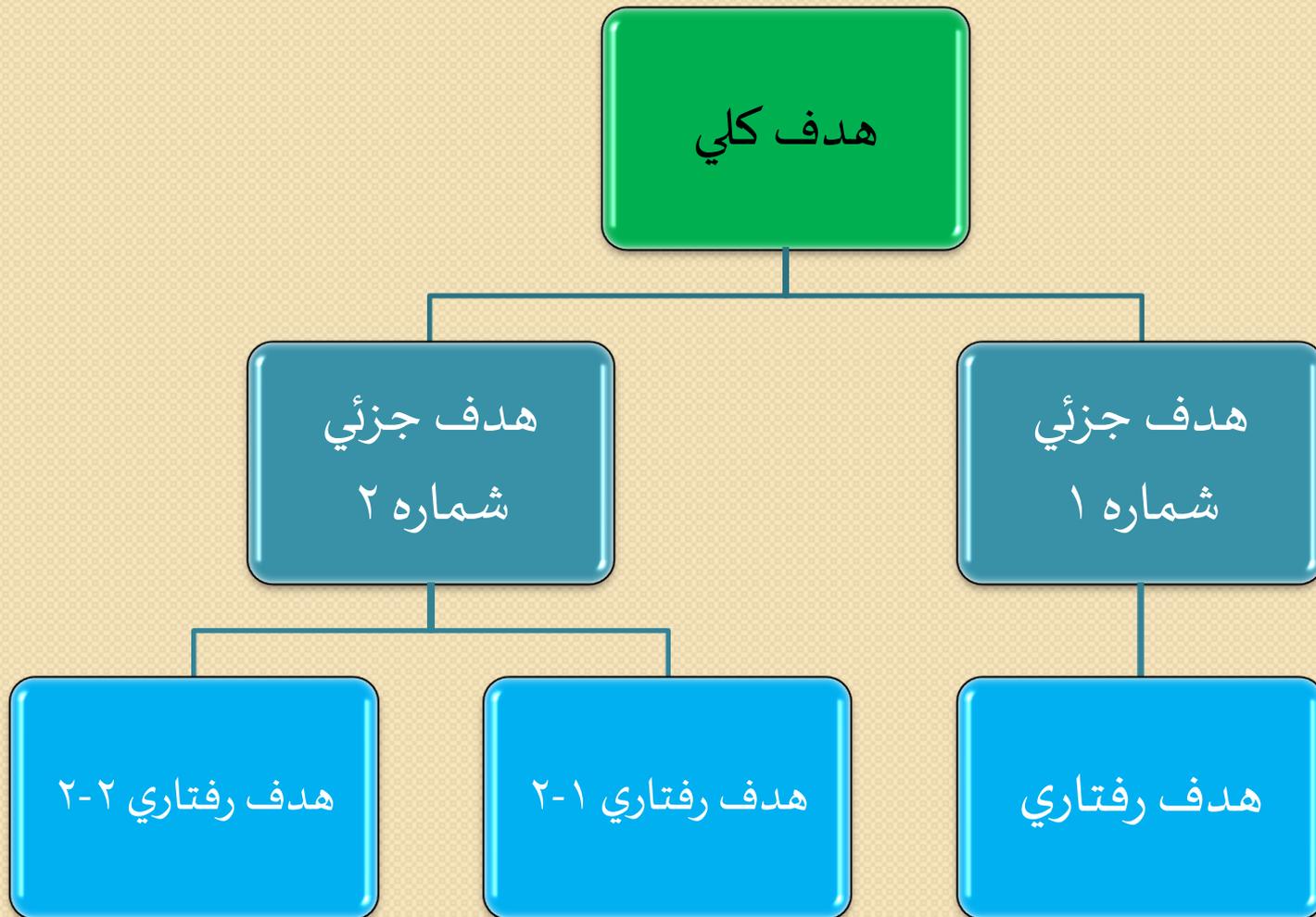
مشخصات کلی

- نام درس، موضوع درس، مدت جلسه، شماره طرح درس، نام آموزشگاه، تعداد دانش آموزان، کلاس و رشته تحصیلی، نام معلم و تاریخ

مشخص کردن اهداف درس

- اهداف کلی (Goals)
- اهداف جزئی (Aims)
- اهداف رفتاری (Objective)

تحليل اهداف درس بر اساس روش ميگر

هدف کلی

- به صورت مبهم، تصویری کلی از غایت های آموزشی را بیان می کنند، که قابل تعبیر و تفسیر می باشند.
- وضعیت یادگیرنده را پس از یک جلسه آموزشی توصیف می کنند.
- مقاصد و انتظارات با واژه های غیر رفتاری و مبهم، اما قابل دسترسی، بیان می گردند.
- محتوای درس را در همه حیطه های یادگیری مشخص می کنند.
(شناختی، عاطفی، روانی - حرکتی)

هدف کلی

- مثال (درس ماشین های الکتریکی):
- شناخت اساس کار موتور ساده جریان مستقیم

کار عملی (۱)

- لطفا هدف کلی یک درس (از کتاب درسی همراه خود) را تعیین فرمایید.

تبدیل هدف کلی به اهداف جزئی

- اهداف جزئی (مرحله ای) :

اهداف روشن و مشخص آموزشی هستند که بصورت کلی مقاصد آموزشی را بیان می کنند، اما جزئی تر از اهداف کلی بیان می شوند. هر هدف کلی از چند هدف مرحله ای تشکیل می شود.

تبدیل هدف های کلی به اهداف جزئی

● مثال (درس ماشین های الکتریکی) :

- ۱- چگونگی ایجاد گشتاور در یک موتور ساده **DC**
- ۲- عوامل مؤثر بر مقدار گشتاور در موتور ساده **DC**
- ۳- معایب موتور ساده **DC** بدون کموتاتور

کار عملی (۲)

- هدف نوشته شده را به اهداف جزئی متناسب تبدیل فرمایید.

همچنان همراه فواهم ماند...

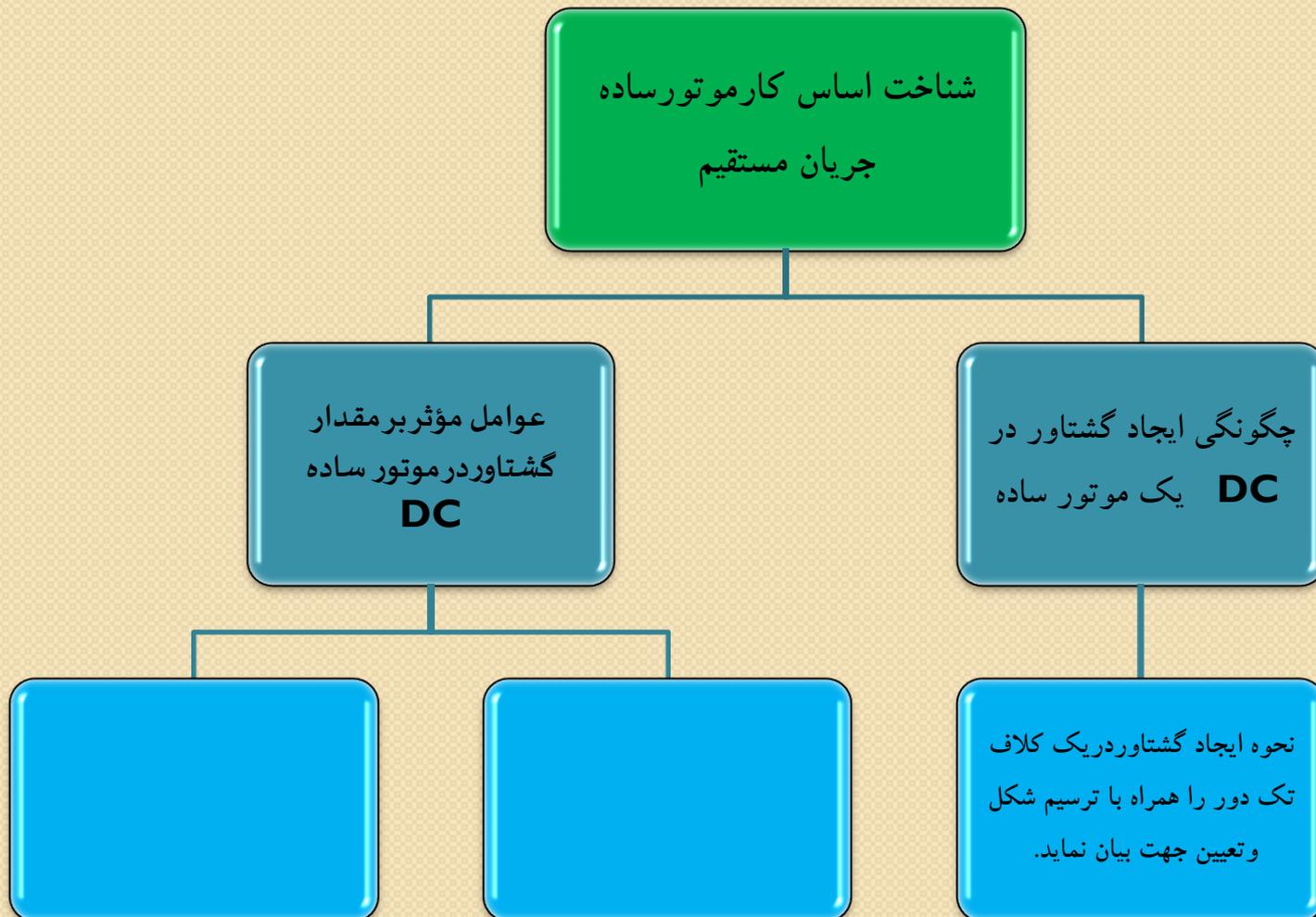
تبدیل هدفهای جزئی به اهداف رفتاری

- **اهداف رفتاری (عینی):** آنچه که از یادگیرنده انتظار می رود رابطۀ دقیق، واضح و رفتاری بیان می کند. هر هدف مرحله ای از چند هدف رفتاری تشکیل می شود.
- هدفهای رفتاری عبارتند از اعمال، رفتارها، حرکات و آثاری که قابل مشاهده کردن، شنیدن، لمس کردن و **قابل سنجش** باشند.
- برای طرح هدفهای رفتاری رعایت چهار ویژگی، مخاطب، فعل رفتاری، شرایط و معیار عملکرد، ضروری می باشد.

اهداف رفتاری (عینی)

- مثال (ماشین های الکتریکی):
- نحوه ایجاد گشتاور در یک کلاف تک دور را همراه با ترسیم شکل و تعیین جهت بیان نماید.

تحليل اهداف درس بر اساس روش ميگر

کار عملی (۳)

- اهداف جزئی درس مورد نظر را به اهداف رفتاری صحیح تبدیل فرمایید.

تا پایان هم اندیش و همراه بمانید.

طبقه بندی اهداف رفتاری

- از آنجا که اهداف آموزشی تنوع زیادی دارند نیاز به سازمان دهی و نظم دارند. لذا طبقه بندی اهداف ضروری است.
- برای تدوین اهداف رفتاری طبقه بندی آنها در حیطه های سه گانه (شناختی، عاطفی و روانی - حرکتی) الزامی می باشد.

حیطه شناختی cognitive domain

- حیطه ی شناختی: هدف های حوزه شناختی به جریان هایی که با ذهن و اندیشه آدمی سروکار دارند مربوط می شوند، به بیان ساده تر، هدف های شناختی با آنچه یادگیرنده باید بداند و بفهمد سروکار دارد. مانند: حفظ کردن، فهمیدن و...
- این حیطه شامل شش سطح از ساده به مشکل به شرح زیر است :
 - ۱- دانش ، ۲- درک و فهم ، ۳- کاربرد ، ۴- تجزیه و تحلیل
 - ۵- ترکیب ، ۶- ارزشیابی
- طبقه بندی بلوم جنبه سلسله مراتبی دارد و هر طبقه **زیربنای** طبقه بعدی است.

سطوح حیطة شناختی

- **دانش:** مهارت های حافظه طوطی وار (آگاهی از حقایق، عبارات، رویه ها و سیستم های طبقه بندی).
- **درک و فهم:** توانایی تعبیر، تفسیر، تشریح یا استنباط مطالب.
- **کار بستن:** توانایی انتقال اطلاعات از یک محیط به محیط دیگر.
- **تجزیه و تحلیل:** کشف و تفکیک اجزای مختلف یک واحد.
- **ترکیب:** قرار دادن اجزای مختلف در کنار یکدیگر و ایجاد یک واحد منسجم.
- **ارزشیابی:** تعیین ارزش یا فایده اطلاعات با استفاده از برخی استانداردها.

سطوح حیطة شناختی

- مثال (ماشین های الکتریکی):

- نحوه ایجاد گشتاور در یک کلاف تک دور را همراه با ترسیم شکل و تعیین جهت بیان نماید. (درک و فهم)
- با استفاده از رابطه گشتاور مقدار هر کدام از کمیت های مجهول را بطور صحیح محاسبه نماید. (کاربرد)

کار عملی (۴)

• عنایت فرموده ، اهداف رفتاری نوشته شده در کار

عملی (۳) رابر اساس سطوح **حیطه شناختی**

طبقه بندی فرمایید.

حیطه روانی – حرکتی

- حیطه روانی – حرکتی: مهارت هایی که در این حیطه قرار دارند انجام دادن آنها نیازمند به هماهنگی اعصاب و ماهیچه هاست.
- مهارت هایی که همکاری و هماهنگی دویا چندعضو را نیاز دارند.
- این حیطه بیشتر شامل مهارت های حرکتی و عملی در زمینه های **فنی و حرفه ای** تربیت بدنی، هنر، کارهای آزمایشگاهی و امثال آنهاست.
- طبق بندی قدیمی:
- **مشاهده و تقلید، اجرای مستقل، دقت، هماهنگی حرکات، عادی شدن عمل**

حیطه روانی - حرکتی Psychomotor domain

- سطوح مختلف این حیطه عبارتند از :

۱- حرکت های بازتابی،

۲- حرکت های مقدماتی - اساسی،

۳- توانایی های ادراکی،

۴- توانایی های جسمانی،

۵- حرکت های ماهرانه،

۶- ارتباط غیر گفتاری

- این طبقه بندی ها جنبه سلسله مراتبی دارند و هر طبقه زیربنای طبقه بعدی است.

سطوح حیطة روانی - حرکتی

۱- حرکت های بازتابی: پلک زدن، پرش زانو، واکنش های غیر ارادی

۲- حرکت های مقدماتی - اساسی: مجموعه ای از حرکات غیر ارادی که اساس حرکات ماهرانه پیچیده را تشکیل می دهد. مانند: راه رفتن ، کلیک کردن، گرفتن و استفاده از ابزاری مانند سیم چین .

۳- توانایی های ادراکی: دادن پاسخ مناسب به اطلاعات دریافت شده از راه حواس. مانند: استفاده صحیح از سیم لخت کن، دنبال کردن یک شی متحرک با چشم ها

سطوح حیطة روانی - حرکتی

۴- توانایی های جسمانی: رشد توانایی های کلی در زمینه استقامت، قدرت

طلبی، انعطاف پذیری و چالاکی

مانند: سیم پیچی ترانسفورماتور

۵- حرکت های ماهرانه: انجام اعمال پیچیده با درجه ای از مهارت یا تسلط

مانند: سیم پیچی کلاف های موتور و جازدن صحیح آنها در شیارها.

سطوح حیطة روانی - حرکتی

۶- ارتباط غیر کلامی: ایجاد ارتباط از طریق حرکت های پیچیده ای که نیاز، احساس، یا علاقه فرد رابه فرد دیگر انتقال می دهد.

مانند: فهماندن منظور به دیگری با حرکات، راهنمایی کردن دیگران، آموزش دادن نحوه استفاده عملی از دستگاه های مانند آمپر متر انبری، بوبین پیچ و...

کار عملی (۵)

• چند هدف رفتاری مربوط به هیطه روانی حرکتی برای

درس (مورد نظر) مرقوم فرمایید.

حیطه عاطفی affective domain

- این حیطه با نگرش ها، عواطف، علایق و ارزش ها سروکار دارد.

- سطوح مختلف این حیطه به ترتیب عبارتند از :

۱- توجه کردن ، ۲- پاسخ دادن ، ۳- ارزش گذاری ،

۴- سازماندهی ارزش ها، ۵- تبلور ارزش هادر شخصیت

این طبقه بندی ها نیز جنبه سلسله مراتبی دارند و هر طبقه زیربنای طبقه بعدی است.

حیطه عاطفی

- مثال:
- علاقه خود رانسبت به کسب اطلاعات در مورد ساختمان و نحوه کارموتور **DC** واقعی نشان دهد.
(پاسخ دادن)
- با دقت به فعالیتهای کلاس توجه کنند. (توجه کردن)
- در قبال کسب مهارت های تخصصی رشته خود متعهد باشد. (ارزش گذاری)
- تعدادی از افعال که در این حیطه بکار می رود عبارتند: از توصیف می کند، یاری می کند، پیشنهاد می کند، طرفداری می کند، حمایت می کند.

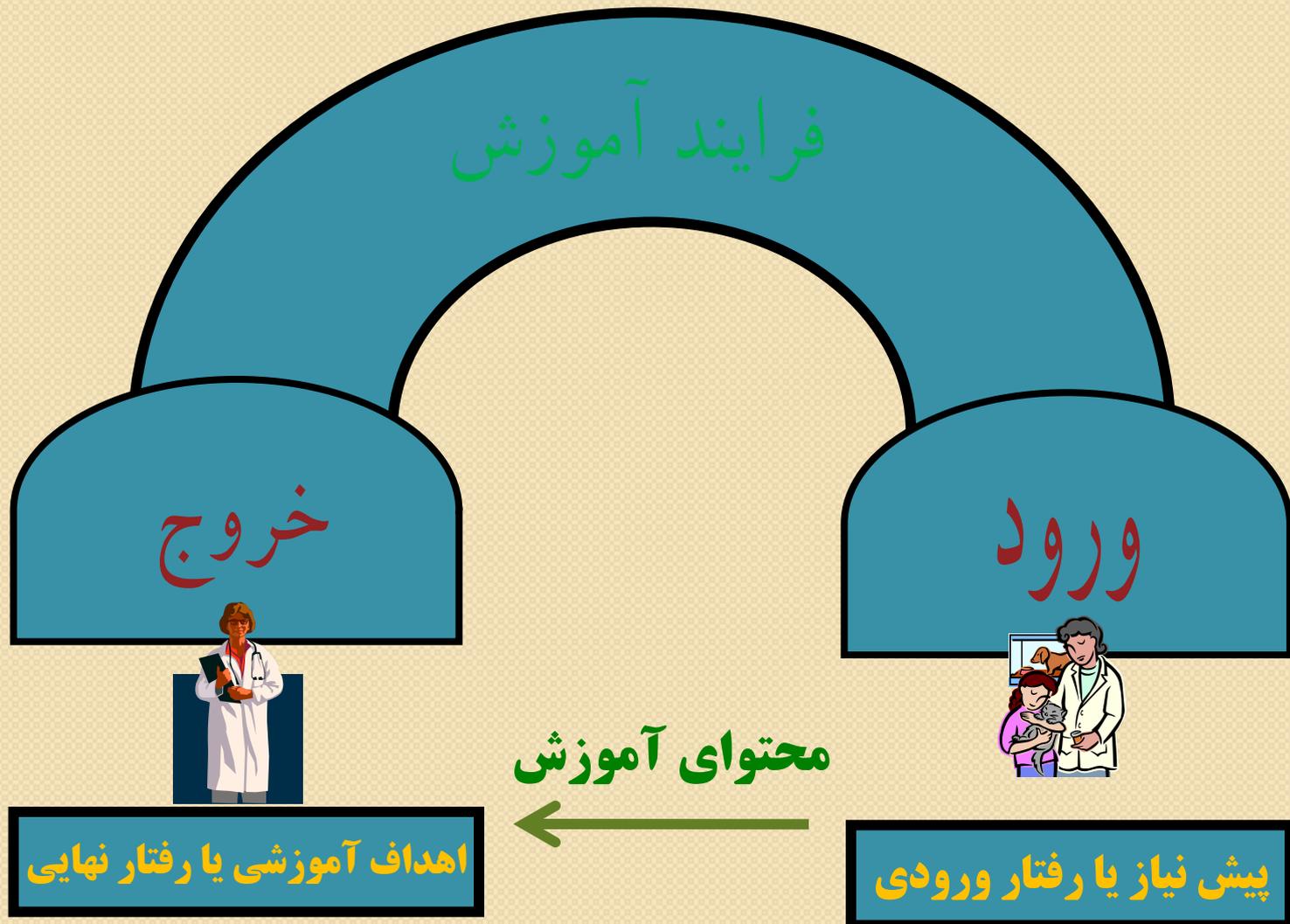
کار عملی (۶)

● چند هدف رفتاری در حیطه عاطفی مربوط به درس

(مورد نظر) را مرقوم فرمایید.

پیش بینی رفتار ورودی

entering behavior

پیش بینی رفتار ورودی

entering behavior

- رفتار ورودی آموخته ها و تواناییهای است که یادگیرندگان قبل از شروع درس جدید باید آنها را کسب کرده باشند تا بتوانند درس جدید را فرا گیرند.
- به رفتار ورودی، "پیش نیاز" و "پیش دانسته" هم می گویند.

مثال:

- ۱- آشنایی با نیروی لورنس ۲- عوامل موثر بر نیروی لورنس ۳- قانون دست چپ موتوری ۴- میدان اطراف سیم حامل جریان

پیش بینی روش های تدریس

teaching methods

• روش تدریس ؟

مجموعه تدابیر منظمی که معلم برای رسیدن به هدف با توجه به شرایط و امکانات اتخاذ می کند

• در این قسمت با توجه به هدف و محتوای درس ، روش یا روش های مناسبی برای تدریس معرفی می شود.

• روشهای تدریس در سالهای اخیر دستخوش تحولات عمده ای شده اند.

• روش های تدریس:

• ۱- روش حفظ و تکرار

• ۲- روش سخنرانی

• ۳- روش پرسش و پاسخ

• ۴- مباحثه گروهی

• ۶- نمایش (نمایش علمی)

• ۷- گردش یا بازدید

• ۵- روش ایفای نقش

• ۸- روش آزمایشگاهی

• ۹- روش حل مساله

• ۱۰- انفرادی

• ۱۱- روش واحدکار ۱۲- مشارکتی

و....

• نکات قابل توجه در این زمینه را باید رعایت نمود.

مقایسه رویکردهای سنتی و رویکردهای نوین

• روش های سنتی

- ۱) معلم محوری (تاکید بر هدف های درسی)
- ۲) آموزش به روش سخنرانی
- ۳) انتقال دانش بدون ارتباط با مسائل روزمره زندگی
- ۴) توزیع و انتقال دانش یکسان و بدون توجه به تفاوت های فردی به کلیه دانش آموزان
- ۵) ثابت و تغییر ناپذیر بودن
- ۶) ارائه قطعات کوچک آموزش به صورت موضوعات منفی
- ۷) کتابهای درسی نقطه تمرکز آموزش
- ۸) تاکید بر کارهای فردی ، ایجاد روحیه رقابت جوش ، حس برتری جوش در دانش آموزان
- ۹) معلم به عنوان توزیع کننده دانش
- ۱۰) گروه بندی متجانس دانش آموزان بر اساس قابلیت ها

■ روش های نوین (فعال)

- ۱) دانش آموز محور (تاکید بر کشفیات دانش آموز)
- ۲) آموزش به روش اکتشافی
- ۳) تولید و ساخت دانش جدید بر اساس نیازهای علائق و در ارتباط با مسائل واقعی زندگی
- ۴) در نظر گرفتن قضاوتهای فردی در ارائه مطالب درسی
- ۵) انعطاف پذیر و پویا بودن
- ۶) ارائه قطعات گسترده و وسیع از آموزش مبتنی بر فعالیت های اصیل و فعالیت های بین رشته ای
- ۷) کتاب های درسی بعنوان چهارچوب و مرجع معلم
- ۸) ایجاد تعامل در آموزش، تاکید بر کارگروهی، تشویق روحیه همکاری و تعاون
- ۹) معلم بعنوان تسهیل کننده آموزش
- ۱۰) گروه بندی دانش آموزان در گروه های غیرمتجانس

پیش بینی وسایل و رسانه های آموزشی materials

- معلم باید وسایل و مواد لازم را از قبل پیش بینی و تهیه کند و در طرح درس از آنها نام ببرد .
- وسایل آموزشی باید بعد از تعیین فعالیت های آموزش و بعد از روش تدریس مشخص شود.
- زیاده روی و مبالغه گویی در بیان وسایل مزیت به حساب نمی آید . استفاده از وسایل باید **اثر بخش** باشد.
- نمونه ای از وسایل مورد نیاز عبارتند از : نقشه ، کاغذ سفید ، کتاب ، وسایل آزمایشگاه ، کامپیوتر متصل به اینترنت ، ساعت ، دماسنج ، **cd** پاورپوینت و ...
- تکنولوژی آموزشی : شامل دو بعد سخت افزار ، نرم افزار می شود.

تنظیم مراحل تدریس procedures

۱- فعالیتهای مقدماتی

• ورود به کلاس:

سلام و احوال پرسی و دقت در سلامت جسمی و روانی یادگیرندگان
آشنایی متقابل با یادگیرندگان (جلسه اول
و غیاب حضور دقت و توجه به فضای
فیزیکی کلاس دیدن تکالیف جلسه قبل
مرحله ورودی نباید زیاد طولانی باشد.

تنظیم مراحل تدریس

۱- فعالیتهای مقدماتی

ارزشیابی آغازین preevaluation (تشخیصی):

- وسیله سنجش رفتار ورودی یادگیرندگان است، که به کمک آن اولین گام آموزش معین می شود.
- ارزشیابی تشخیصی از طریق سنجش آغازین یا آزمون های رفتار ورودی انجام می گیرد.
- سوالات در راستای اهداف رفتاری و منطبق بر رفتارهای ورودی طراحی می شوند. برای هر رفتار ورودی حداقل یک سوال طراحی و تهیه می شود.
- **مثال:**
- ۱- مفهوم نیروی لورنس را بیان نمایید. ۲- عوامل موثر بر نیروی وارد برسیم حامل جریان را نام ببرید. ۳- قانون دست چپ را توضیح دهید. ۴- جهت نیروی وارد برسیم حامل جریان در میدان از طریق تعیین می شود.

تنظیم مراحل تدریس

۱- فعالیتهای مقدماتی

آموزش ترمیمی :

در صورتی که با اجرای ارزشیابی تشخیصی ضعف در یادگیرندگان نمودار شد، باید قبل از ارائه درس جدید، آنها را برای درس جدید آماده نمود.

آموزش ترمیمی در جلسه اول تدریس اهمیت مضاعف دارد.

تنظیم مراحل تدریس

۱- فعالیت های مقدماتی

آماده سازی :

آماده سازی به معنای

ایجاد علاقه ، جلب توجه ،

برانگیختن انگیزه،

ایجاد رابطه بین درس جدید

و یادگیری های قبلی یادگیرندگان

است. (یادگیری معنی دار)

گاه بهترین اقدام در این زمینه، طرح سوال با هدف ایجاد ابهام در ذهن یادگیرنده است.

- مهارت در جلب توجه ،
به همراه دانش فردمندان از دانش آموز درگیر در آموزش،
- بخشی از هنر معلمی است، که می تواند بخش از آن ، یا همه ی آنها
غیر کلامی هم باشد.

کار عملی (۶)

- رفتار های ورودی برای درس (مورد نظر) را تعیین فرمایید.
- برای ارزشیابی رفتار های ورودی نوشته شده سوال های مناسب طراحی فرمایید.

تنظیم مراحل تدریس

پیش سازمان دهنده؟ (**advancer organizer**)

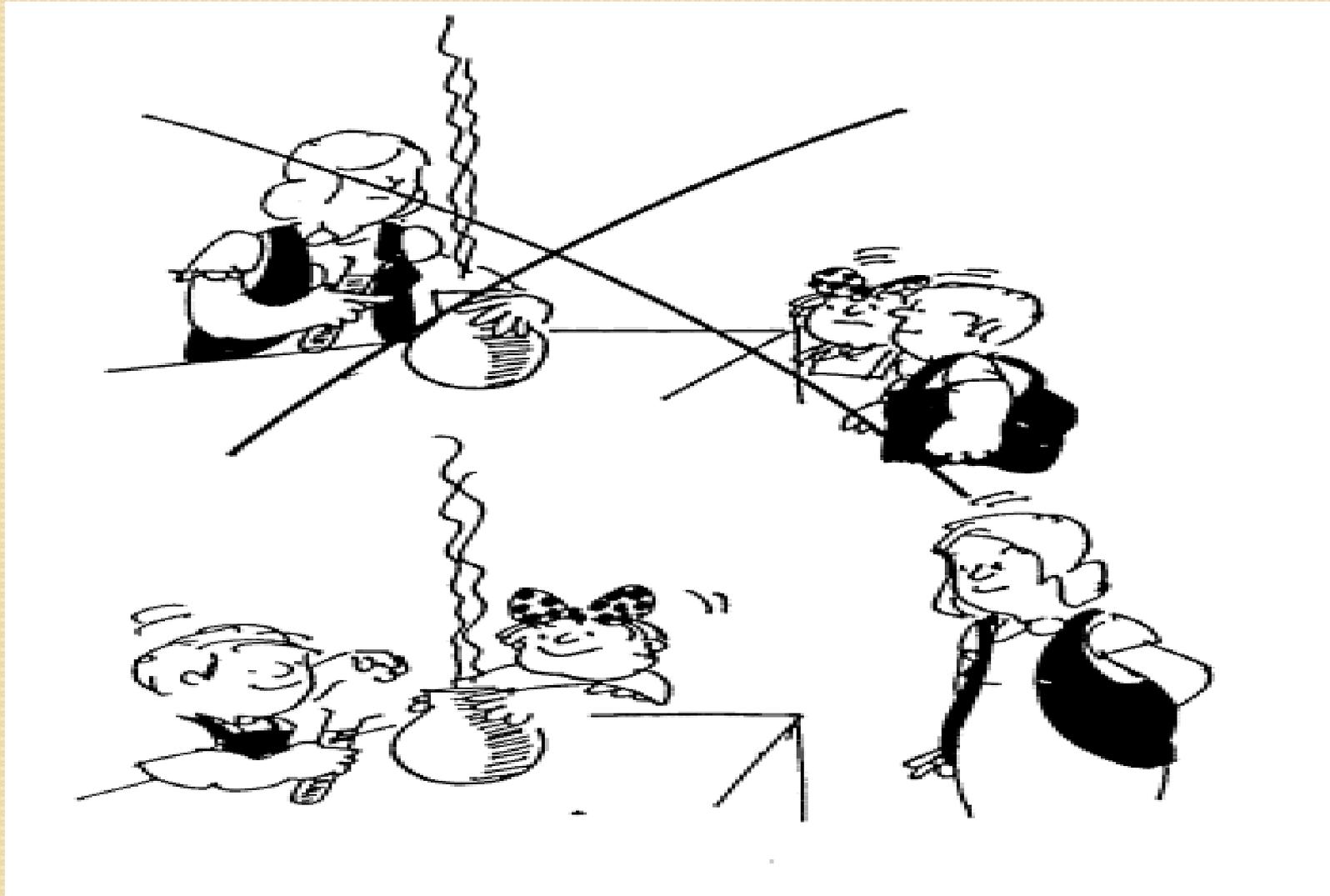
- یک مفهوم کلی است که در مقدمه تدریس می آید تا مبحثی را که به یادگیرندگان ارائه داده می شود با مباحث پیشین همان درس مربوط سازد.
- در عین حال پایه ای برای ارتباط مفاهیم بعدی با مفاهیم پیشین شود تا یادگیرنده بتواند مباحث درسی را به صورت یک ساخت منظم و سازمان یافته در ذهن خود جای دهد. (براساس دیدگاه شناختی)

تنظیم مراحل تدریس procedures

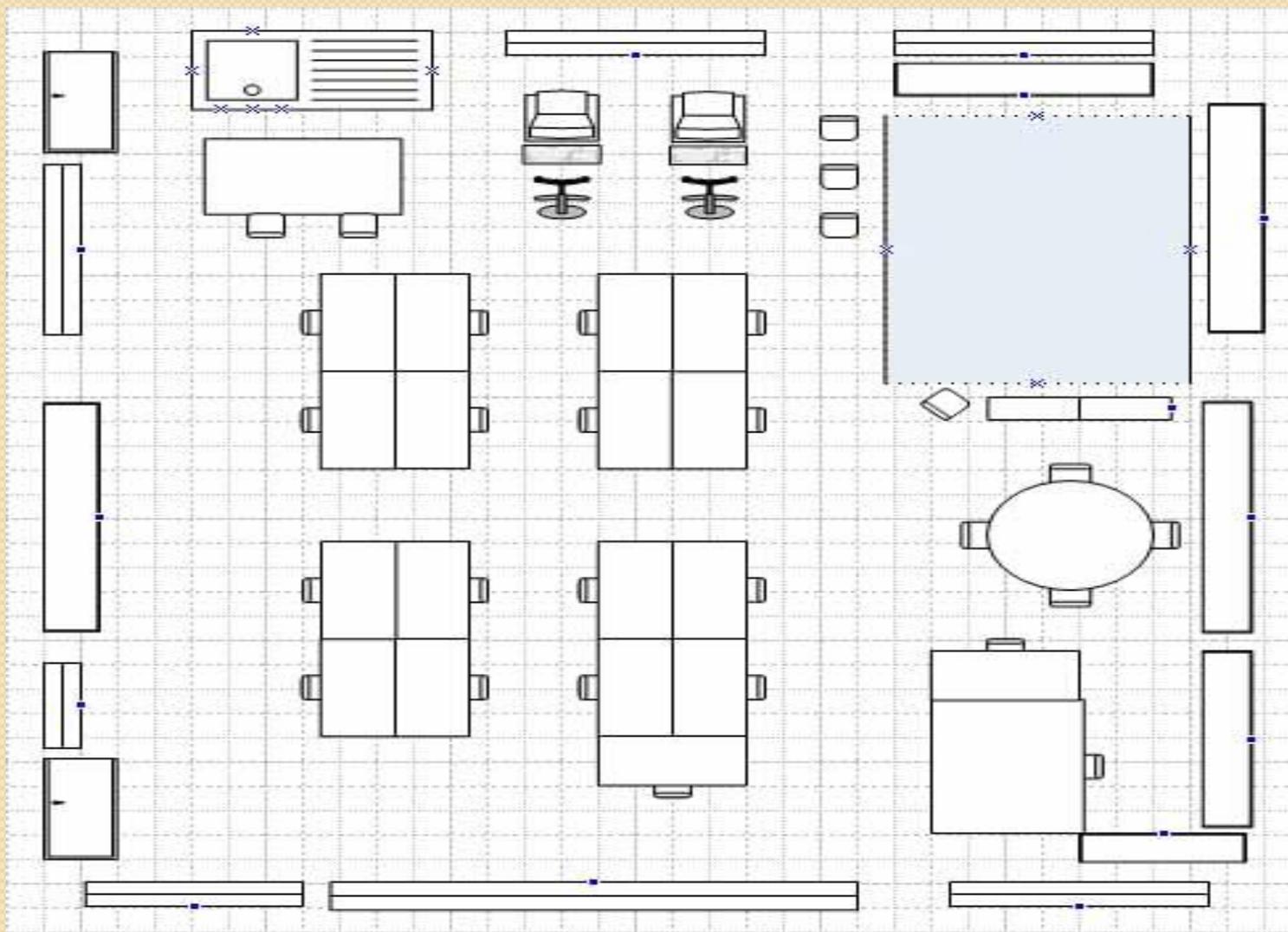
۳- ارائه (درس جدید) presentation

- این قسمت اساس طرح درس را تشکیل می دهد و باید به کامل ترین وجه تنظیم گردد.
- معلم باید نوع فعالیت های خود و یادگیرندگان را در جریان تدریس ذکر کند:
- **فعالیت معلم**
- **فعالیت یادگیرنده ...**
- معلم باید روش ها و فنون تدریس را به اختصار مشخص کند .
- معلم باید چیدمان کلاس و گروه بندی کلاس خود را معرفی کند.

پیش بینی فعالیت یادگیرنده

طراحی و چیدمان کلاس درس

پیش بینی ارزشیابی تکوینی (مرحله ای) formative evaluation

- ارزشیابی تکوینی به معنای ارزشیابی در همه مراحل تدریس است.
- در فرایند تدریس باید به انجام ارزیابی پرداخت .
- در پایان هر هدف مرحله ای ارزشیابی تکوینی انجام می گیرد.
- هدف از ارزشیابی تکوینی اطمینان از یادگیری مفاهیم در هر مرحله از تدریس است.

کار عملی (۷)

- فعالیت های معلم در مراحل تدریس درس (مورد نظر) را تعیین فرمایید.
- فعالیت های یادگیرندگان در جریان تدریس درس (مورد نظر) را تعیین فرمایید.
- چند سوال مناسب برای ارزشیابی تکوینی درس، طرح فرمایید.

جمع بندی مطالب و نتیجه گیری

- جمع بندی و نتیجه گیری : برای تثبیت مطالب ارائه شده در ذهن یادگیرندگان بهتر است درس ارائه شده خلاصه، جمع بندی و نتیجه گیری شود .
- این نتیجه گیری می تواند توسط خود دانش آموزان انجام شود و معلم اظهار نظر نهایی را انجام دهد.
- مرور کلی بر مطالب و نکات اساسی درس در راستای دستیابی به اهداف درس .

پیش بینی ارزشیابی پایانی (تکمیلی)

terminal evaluation

• ارزشیابی پیشرفت تحصیلی؟

- فرایندی منظم برای تعیین و تشخیص میزان پیشرفت یادگیرنده در رسیدن به هدف های آموزشی
- **ارزشیابی پایانی:** معلم برای اینکه بداند یادگیرندگان تا چه حد به هدفهای مورد نظر در آموزش رسیده اند و همچنین موثر بودن روش تدریس خود را بداند نیاز به ارزشیابی دارد .
- سوالهای ارزشیابی باید بر اساس هدفهای رفتاری طرح شوند .
- هدف آن نمره دادن به یادگیرندگان و قضاوت در باره ی اثر بخشی کار معلم و برنامه ی درسی است.

تعیین تکلیف و دادن فعالیت تکمیلی

homework and Supplemental activities

- اهداف تکلیف؟
- تحقیقات اهداف عمده ی تکلیف را چنین بر شمرده است: **تمرین** ، **آمادگی** و **بسط** .
- بر اساس نتایج ارزشیابی پایانی و برای تقویت مطالب آموخته شده، معلم برای یادگیرندگان در خارج از کلاس تکلیف مشخص می کند.
- تکالیف بهتر است با زندگی واقعی یادگیرندگان ارتباط داشته باشد مانند: حل تمرین ، نوشتن گزارش ،انجام آزمایش ، پیدا کردن پاسخ سوالات ، حل مسائل ،ساختن یک وسیله ،
- معرفی چند منبع برای مطالعه (کتاب،مقاله ،سایت های اینترنتی)
- زمان اختصاص داده شده برای هر قسمت از فعالیتهای تکمیلی باید مشخص شود.
- تعیین تکلیف به صورت عمومی ، گروهی ، انفرادی
- معرفی منابع و مراجع برای مطالعه و تحقیق و توسعه یادگیری یادگیرندگان

زمان بندی مراحل مختلف تدریس

- زمان یک جلسه تدریس بین مراحل زیر تقسیم می شود: کارهای مقدماتی قبل از تدریس ، ارزشیابی تشخیصی، آماده سازی، ارائه پیش سازمان دهنده، ارائه درس جدید، و ارزشیابی تکوینی جمع بندی مطالب ارزشیابی پایانی فعالیتهای تکمیلی و تکلیف تقسیم می گردد.
- زمان بندی طرح درس نیز به تناسب و صلاح دید معلم و توانائی یادگیرندگان بر حسب یک جلسه تدریس تنظیم می شود.

خود ارزیابی

Self-evaluation

- این قسمت بعد از اتمام تدریس و برای پی بردن به نقاط قوت و ضعف آن انجام می گیرد . معلم به ارزیابی و تحلیل تدریس می پردازد و نتایج آن را برای بهبود بخشیدن در مراحل بعدی مورد استفاده قرار می دهد.
- برای این کار می توان چند سوال طرح کرد و به آنها پاسخ داد و یا بر اساس « فرم ارزشیابی تدریس » به قضاوت پرداخت.
- برای مثال به سوالهای زیر پاسخ داده می شود:
 - آیا دانش آموزان به اهدافی که تعیین شده بود رسیده اند؟
 - چه روش تدریس بهتری را می توانستم بکار ببرم؟
 - اگر تصمیم می گرفتید که مجددا این درس را تدریس کنید چه نکاتی را در نظر می گرفتید؟
 - چه نکات خوبی در تدریس وجود داشت ؟
 - چه معایبی در تدریس وجود داشت؟

جمع بندی مطالب کارگاه

۱- مشخصات کلی

۲- اقدامات قبل از تدریس

الف - پیش بینی هدف کلی

ب - تبدیل هدف کلی به اهداف جزئی

ج - تبدیل اهداف جزئی به اهداف رفتاری (همراه با طبقه بندی اهداف)

د - تعیین روش های تدریس

ه - پیش بینی چیدمان کلاس و گروه بندی

و - پیش بینی وسایل و رسانه ی آموزشی

جمع بندی مطالب کارگاه

۳- فعالیت های مقدماتی تدریس

الف- ورود به کلاس احوال پرسی حضور و غیاب ، تکالیف و ...

ب- تهیه سوالات ارزشیابی تشخیصی

ج- آموزش ترمیمی (در صورت نیاز)

د- آماده سازی

۴- اجرای تدریس (ارائه درس جدید)

- ارائه پیش سازمان دهنده

- پیش بینی فعالیت های معلم و یادگیرنده در جریان تدریس

- تهیه سوالات ارزشیابی تکوینی (مرحله ای)

- رفع اشکالات و تکمیل آموزش

جمع بندی مطالب و نتیجه گیری

جمع بندی مطالب کارگاه

۵- فعالیت های پس از تدریس

الف - تهیه سوال برای ارزشیابی پایانی

ب - تعیین تکلیف به صورت عمومی، گروهی ، انفرادی

تکلیف (تمرینی ، آماده سازی ، توسعه ای ، ویژه یا خلاقیتی)

ج- معرفی منابع و مراجع برای مطالعه و تحقیق و توسعه یادگیری یادگیرندگان

د- خود ارزیابی

چند منبع برای مطالعه بیشتر

- ۱- الگوهای یادگیری (ابزارهایی برای تدریس) (بروس جویس ترجمه دکتر مهرمحمدی)
- ۲- مهارت های آموزشی و پرورشی (دکتر حسن شعبانی) - چاپ جدید (دو جلدی)
- ۳- راهنمای روشهای نوین تدریس (دکتر محرم آقا زاده)
- ۴- روانشناسی پرورشی نوین (دکتر علی اکبر سیف) ویرایش ششم به بعد
- ۵- روانشناسی تربیتی (دکتر اسماعیل بیابانگرد)
- ۶- سنجش فرآیند و فرآورده یادگیری (دکتر علی اکبر سیف) ویرایش ششم به بعد

نمونه فرم طرح درس (lesson plan)

طرح درس: (طرح درس براساس دیدگاه رفتارگرایی)			
نام کتاب		شناسنامه ی طرح درس	
نام درس			
پایه		اهداف کلی	
موضوع درس		اهداف جزئی	
زمان تدریس		اهداف رفتاری	
تعداد خروجی			
فعالیت			
حیطه و سطح			
		از خروجی انتظار می رود که:	
----		رفتارهای ورودی	
----		روش های تدریس	
----		وسایل آموزشی	
دقیقه		ورود به کلاس	فعالیت های قبل از تدریس
دقیقه		ارزشیابی تشخیصی	
دقیقه		آماده سازی و ایجاد انگیزه	

طرح درس: (طرح درس براساس دیدگاه رفتارگرایی)							
نام کتاب	نام درس	پایه	نام هنرآموز	موضوع درس	زمان تدریس	تعداد هنرجو	شناسنامه ی طرح درس
							اهداف کلی
							اهداف جزئی
از هنرجوانتظارمی رود که:							اهداف رفتاری
فعالیت							
حیطه و سطح							
							رفتارهای ورودی
							روش های تدریس
							وسایل آموزشی
							فعالیت های قبل از تدریس
ورود به کلاس							
ارزشیابی تشخیصی							
							آماده سازی و ایجاد انگیزه
دقیقه							
دقیقه							
دقیقه							

دقیقه		ارایه ی درس جدید	فعالیت های حین تدریس
دقیقه		ارزشیابی مرحله ای (تکوینی)	
دقیقه		نتیجه گیری و جمع بندی مطالب (مرحله تکمیلی)	فعالیت های پس از تدریس
دقیقه		معرفی کتاب غیردرسی	
دقیقه		ارزشیابی پایانی (تراکمی)	
دقیقه		تعیین تکلیف و دادن فعالیت تکمیلی	

کار عملی پایانی

- نتیجه کارهای عملی انجام شده را در فرم طرح درس تهیه شده وارد نموده و طرح درس را تکمیل فرمایید. (طراحی یک جلسه تدریس)

سپاس از هم اندیشی تان.

